Psykologiliitto

Psykologiliitto:
O 28/2023 vp Mielenterveysperusteisten sairauspoissaolojen vuosina 2016—2017 alkaneen kasvun taustatekijät

Mielenterveysperusteisten sairauspoissaolojen vuosina 2016—2017

- Mielenterveysongelmien kasvu on maailmanlaajuinen ilmiö kaikissa länsimaissa ja mielenterveysongelmat ovat nousseet työurien suurimmaksi uhaksi Suomessa. Työsuojelu ja työterveys keskittyvät kuitenkin yhä liiaksi työn fyysisen kuormittavuuden sekä työympäristöjen fyysisen vaaran seurantaan. Työterveyshuollossa tarvitaan ymmärrystä työkyvyn kokonaisuudesta ja ammattilaisia toteuttamaan työkyvyn tuen toimenpiteitä esihenkilöiden kanssa.

- Syyt varmasti moninaisia ja moniulotteisia ja sekä yksilöllisiä että yhteiskunnallisia

- Mm. Työelämän murros, Sosiaalinen media ja kommunikaation muutos, Medikalisaatio, Psykologisaatio, diagnosioinnin kehittyminen, palvelurakenteen muutokset

Sairauspäivärahaa saaneiden lukumäärä yleisimmissä sairauspääryhmissä vuosina 2010–2022

Kela

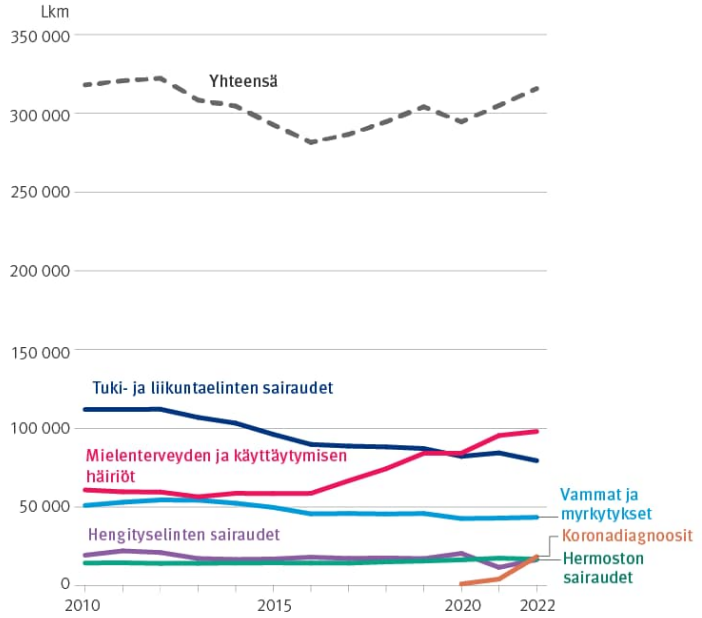

Työelämä ja työterveyshuolto

- *HO: Hallitus vahvistaa työterveyspalveluita, aikaista hoidon tarpeen tunnistamista ja hoitoon ohjaamista, jotta työelämästä ei pudota. Hallituksen tavoitteena on uupumuksesta ja työpahoinvoinnista johtuvien sairauspoissaolojen puolittaminen tulevien viiden vuoden aikana. … Mielenterveyteen perustuvia sairauspoissaoloja vähennetään ja Työelämän ja hyvän mielenterveyden -ohjelmatyötä jatketaan. … Mielen hyvinvoinnin, varhaisen tuen ja hoidon palvelujen, mukaan lukien lyhytpsykoterapian saamista työterveyshuollossa edistetään.*

- Fokus työkyvyn ylläpitämiseen
  - Parannetaan työhyvinvointia organisaatioiden tasolla, madalletaan kynnystä saada tukea mielenterveyden haasteissa
  - Työterveyshuollon fokus edelleen liiaksi työn fyysisessä kuormittavuudessa

- Määritellään **työterveyshuollon psykologi ammattihenkilöksi** nykyisen asiantuntijastatuksen asemasta
  - Psykologipalvelut eivät kuulu kaikkiin työterveyshuoltosopimuksiin, lisäksi niihin tarvitaan lääkärin lähete
  - Muutos ei lisää yhteiskunnan kustannuksia (työnantajien mahdollisesti kyllä)
    - MUTTA: Vähentää kustannuksia tarpeettomien lääkäri-/hoitajavastaanottojen vähenemisen kautta?

Esimerkki: Kela-korvausten nosto hoitojonojen purkamiseen

- Hallitus sopi budjettiriihessä Kela-korvausten nostamisesta 500 miljoonalla eurolla vuosina 2024–2027, josta valtion rahoitusosuus 335 miljoonaa euroa
  - Yleis- ja erikoislääkäreiden vastaanottojen, **psykoterapian** ja hammaslääkärien perustutkimusten Kela-korvaukset nousevat
    - Noston perusteena perusterveydenhuollon hoitojonojen purkaminen

- Pelkästään lääkärien antaman psykoterapian korvaustason nostaminen ei paranna psykoterapian saatavuutta
  - Psykoterapeuteista lääkäreitä noin 16% (vs. psykologeja noin 30%, sairaanhoitajia 25%)
  - Asiakkaan kustannusten pieneneminen kohdentuu tätä kautta vain hyvin pieneen osaan psykoterapioista, ja käytännössä vain hoidon täysin itse maksaville asiakkaille

→ Kela-korvausten nosto kuntoutuspsykoterapian osalta puolestaan koskisi yli 62 000 asiakasta
- Jos korvausta nostettaisiin 5 euroa (57,60e → 62,50e), niin kustannus vuositasolla 9 miljoonaa euroa
- Jos psykoterapiaa tuotettaisiin palvelusetelillä, niin miljoonalla saisi 10x psykoterapian vuosittain 1000 asiakkaalle

Sosiaali- ja terveysalan byrokratian vähentäminen

- *HO: Vahvistetaan ammattilaisten mahdollisuutta keskittyä omaa osaamista vastaavaan työhön. Selkeytetään työnjakoa ja tarkastellaan kelpoisuusehtoja. … Vähennetään ammattihenkilöstöltä vaadittavan kirjallisen työn, kuten säädösperäisten lausuntojen ja erilaisten todistusten, määrää.*

- Tarkastellaan mielenterveystyön ammattilaisten välistä työnjakoa
  - Hoitoon ohjaus, seuranta
- Pyritään **vähentämään vaadittavien lähetteiden ja lausuntojen määrää** palveluketjujen sisällä

- Esimerkki:
  - Kelan kuntoutustilastojen mukaan vuonna 2022 kuntoutuspsykoterapian on aloittanut yhteensä 19 090 kuntoutujaa. Jos esimerkiksi heidän kohdallaan luovuttaisiin vaatimuksesta psykiatrin B-lausunnolle, ja hyväksyttäisiin Kelan edellyttämän vähintään 3kk hoitojakson aikaiseen arvioon pohjautuva lähete sen toteuttaneelta ammattilaiselta, jolla on riittävä osaaminen psykososiaalisten hoitojen tarpeen arviointiin, niin säästettäisiin 10 henkilötyövuotta psykiatrien työaikaa.

Meidän täytyy kehittää yhteiskuntaa, mutta myös palvelujärjestelmän on pystyttävä vastaamaan – porrasteinen hoitomalli, joka huomioi ammattilaisten osaaminen

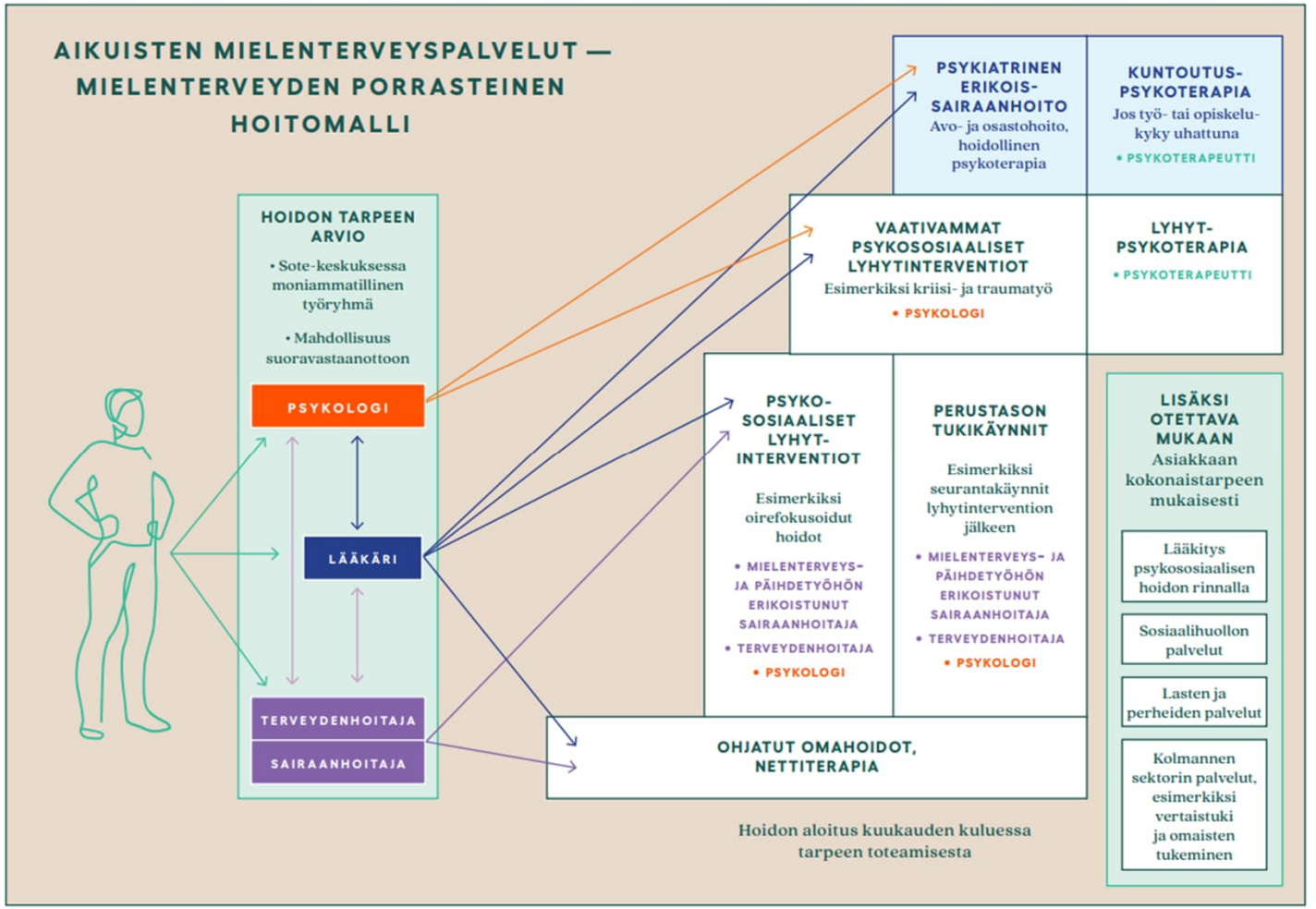

Kiitos!

Jari Lipsanen
Puheenjohtaja
0457201097
jari.lipsanen@psyli.fi